

MŰVÉSZVILÁG.

MŰVÉSZETI ÉS KRITIKAI SZEMLE.

Előfizetési ára:
Egész évre 8 korona. Félévre 4 kor.
Egyes szám ára: 30 fillér.

SZERKESZTŐ:
RUDNAI GYÖZŐ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VI., Teréz-körút 52. szám.
Hirdetések díjszabás szerint.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 10-ÉN ÉS 25-ÉN.

I. Olvasóinkhoz!

A múlt számmal a „Művészvilág” egy új évfolyama nyílt meg, teljesen új formában. Ami benne a régi maradt, az a célja, mely tisztán a hazai művészetnek istápolására, terjesztésére szorítkozik. Nyíltan, semmiféle párthoz nem kötve le magunkat, haladunk tovább azon az uton, amit négy évvel ezelőtt megkezdettünk. — E helyen is kérjük lapunk barátait, maradjanak hozzánk hűvek, mint a hogy mi is hűvek maradtunk elveinkhez.

A lap előfizetési ára: egy évre 8 kor.
félévre 4 „
Egyes szám 30 fillér

Az előfizetési összeget kérjük lapunk kiadóhivatalába: Budapest, VI., Teréz-körút 52. sz. alá küldeni.

A „Művészvilág” kiadóhivatala.

Krisztus temetése.

Feszty Árpád tryptichon-ja.

(Folytatás és vége.)

Feszty, a festészet óriási lángelméinek vakmerő munkáját követve, e szent történetből merítette tárgyát. Az első képen a *Megváltót* leemelik a keresztfáról. A hangulat nyomott. A levegő fojtott. Szinte érezzük azt a vigasztalhatatlan bánatot, amely a sírányzó teremtés mélyéből fakad. A háttér, mely esodás kifejezője az egész első keretnek: setét, felhőteli, borongós égbolt, sugártalan és fénytelen. Éreznünk kell a végtelen ürességet, a tompa sivárságot, a hangtalanságot, az elhagyatottságot, mely *Jézus* halálával betöltötte az egész mindenséget. Éreznünk kell, hogy az emberek itt lelküket keresik, életüknek azt a kapesát, mely az örökkévalóságba látszott őket

kötni: amely nélkül jól tudják, örökre elvesztették édenüket. — A hangulat az első képen *Krisztus*-on ömlik el leginkább, előmlik rajta esodás varázserővel s ez az, ami legelőször megkap bennünket.

A középső kép: a temetés. Erről a képről egy teljes külön fejezetet kell majd annak írni, a ki a XIX. század alkonyatának festészetét, festészetének történetét megírja. Konstatálni fogja az utókor, hogy *Munkácsy* óta, ki az egyetemes zsenik utolsója volt az elmúlt században, nem teremtettek még ehhez hasonlót. Bizonyára igaz az az állítás, hogy *Feszty* a bibliatikus árnyoldalakat kedveli csak s inkább csak eszköznek tekintí a szent témát, hogy úgy elburkolózza, könnyebben diadalra segíthesse modern technikáját, modern felfogását. A festés talán épen ottan nemsikerült a legjobban, ahol *Feszty* leginkább szerette volna: a ravatalon vivő *Jézus*-on. A fehér lepel me-reventapad, szinte odaragad a holttesthez s fodrai is csak a bordák kidomborodásánál válnak észrevehetőbbekké. Viszont maga az arc sem az a minden szenvedést végigküzdött *Krisztus*-arc: itt tisztán egy érdekes kigondolt fejet kapunk. De hol marad az átélt szenvedés mély kifejezése, amelyet *Krisztus* földfeletti természetének hatalmassága szinte arca vonásai mögé rejt? Ez hiányzik. Az alak nagyon plasztikus és mégsem méltóságteljes. — Annál jobban sikerültek a vásznon a többi alakok. *Magdolna* egyik legérdekesebb női típusa marad a modern festészetnek. Nem a szépsége révén, hanem a legfinomabban kidolgozott részlete miatt, amelyek *Magdolna* arcának olyan esodás fényt kölesönöznek. Ebben az arcban már látható az elnyomott fájdalom végső kifejezése. Szinte látjuk, amint az izmok utolsókat rándulnak, hogy aztán a teljes tehetetlenség hatalmába hulljanak. Am nemcsak *Magdolna*, a többi alak is mind a realitás vakmerő felfogásában vannak megkoponmálva. Itt már a menet, a csoport, a tömeg képezi a középpontot s nem mint az első képen: *Jézus* alakja. A háttér azonban itt is méltóan csatlakozik a képeltette hangulathoz. *Feszty* virtuoz természetfestő s ha tán nem is

éri el *Mednyánszky* bravuros technikáját: mindenesetre kifejezőbben örökíti meg a természetet.

A harmadik képen siratják a *Megváltót*. Szép és jellemző itt minden alakja a képnek. De ezen a képen sem az alakok látszanak érdekelni. A kripta az, amely az alakokhoz vezet. A sirra borított márványfödő, úgy tetszik, mintha nem zárult volna le eléggé. Rést hagyott, ahonnan a *Megváltó* szellemének esodás forrása még egyre kísérti az embereket. kik így még nem tudnak tultenni azon a gondolatban, hogy *Őt* elvesztették. — E hatáson kívül, csaknem egy magaslaton: a természet veszi át a hatás második, csaknem nagyobbik felét. A háttér bámulatosan melankolikus: fala tele van virágokkal, mohos kövekkel — felette a kiderült ég — mindez a hangulatnak idáig alig tapasztalt bősége; az, aki bennünk a hangulatnak minden hurját megtudja rezgetetni s mindig úgy, hogy a megrezdített hurok a legesodásabban összehangzó dalban adják ki varázsteli melódiájukat: az: mester maradna akkor is, ha a festésnek legnehezebb alkatrészeit nem is egyesítene magában olyan mértékben, mint azt Fesztynél tapasztaljuk.

A *Krisztus temetése* bizonyára még soká fog a külföldön vándorolni. Ami hát rendjén is van. Ismerje meg a külföld, hogy ennek a nemzetnek festészete nem halt meg, csak alszik, de *Feszty* tryptichonjának varázsa újra felkeltette. Büszkéek lehetünk e képre. Most már csak az van hátra, hogy a kép büszke legyen ránk. Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha a képet a *Szépművészeti Múzeum* számára, külföldi vándorlása után, megvesszük. Ne csak a művész hozzon áldozatot, de hozzon áldozatot az állam is.

Björnsterne Björnson legujabb drámájáról a „Laboremus“-ról.

Írta: MOUCHE.

Björnson öreg korára megérte azt, hogy egyike lett a legdivatosabb drámairóknak. De ha őszinték vagyunk s ha drámáit a színpadi hatástól eltekintve ítéljük meg, — akkor azt kell mondanunk, hogy Björnson érdemetlenül annyira felkapott drámairó s hogy a drámairó messze mögötte áll a novellairónak. Az ő drámái ugyszólván nem is drámák, hanem drámává feldolgozott novellák. Az „Über unsere Kraft“ pedig inkább filozofiai munka.

Björnson személyei nem beszélnek úgy, mint a hogy azoknak beszélniök kellene, ha igazán tizenhat éves leányok, fiatal gyerekemberek vagy asszonyok lennének. Az ő leánykái, asszonyai, öregai szájával egytől egyig a tapasztalt, a tudós, a böles Björnson beszél.

Igy aztán, eltekintve egy-egy sikerült alakjától, az ő jellemei érthetetlen homályos jellemek és ha jól megfigyeljük, majdnem mind hasonlítanak egymáshoz.

A divatos homályt pedig, a szeccessiót a drámában iszonyúan túlozza legujabb munkájában a „Laboremus“-ban. Igaz, hogy a drámáknak egyik feladata, hogy a hallgatónak az íróval együtt működ-jék a fantáziája, hogy a darab végével hozzá komponálja a véget, a mi nincs: — de ezt ennyire vinni, mint Björnson, túlzott, sőt bosszantó. Afféle ez, mint a császár új ruhájának a meséje. Senki se meri bevallani, hogy nem érti, pedig sokszor nem is lehet megérteni.

Mondhatnám, úgy vagyunk az új drámairók miszticizmusával, mint a modern zeneirók hangszerelésével. A régiek, Verdi, Donizetti s a többiek gyönyörű áriákat komponáltak és kevés súlyt fektettek a hangszerelésre. Gazdag volt a fantáziájuk és szebbnél szebb dallamokkal töltötték meg operáikat. Később Wagner a hangszerelést művészetté emelte. Igen ám, de Wagner azért lett oly nagygyá, mert meg volt zenei fantáziája is hozzá. Követőinél azonban a hangszerelés mindjobban tulsulyra jutott a melódia felett. És ma már, még a híresebbek is mint: Mascagni: „Amico Fritz“-jében és legujabban Charpentier a „Louise“-ben nagy bravurral hangszerelnek, de a régiekhez képest nagyon is kiapadóban van dallamuk forrása.

Igy a misztikus írók is. A régi témákat, az ismert dolgokat miszticizmussal, homálylyal hangszerelik és némileg újjá vagy legalább részben felismerhetetlenné tudják tenni. Nyakon öntik a tegnapi hust valami lével és Napoleon szelet lesz belőle.

Ugy hirdik, hogy a „Laboremus“-t előadják a jövő szezomban. Nagyon nehezen képzelhető el ez a darab a színpadon. Egy világhírű Björnsontól csak nem elég, hogy drámájában vannak szép hasonlatok, érdekes gondolatok, a melyeket szépen és eredetien mond el. Drámái cselekmény is szükséges.

Álljon itt azonban a darab meséje: Lydia, híres zongoraművésznő, a kit egy ideges, hiszterikus asszonyhoz hívnak. Leánya nem lehet mellette, mert a betegség ragadós. A beteg asszony szenvedélyesen szereti a zenét, maga is üzte, a míg egészséges volt. Orvosa a zenével akarja gyógyítani. A művésznő esodákat művel zenéjével. A beteg asszony feléled, napról-napra egészségesebb lesz. A fiatal művésznő — mintha hipnotizálná a muzsikájával. De még valaki van ott, nemesak a beteg. Egy esendes férfi, a ki egy sarokból hallgatja a zenét. A beteg férje. El van ragadtatva a művésznő játékától, el van ragadtatva, hogy a betegre milyen jó hatással van a zene. Csodálja a művésznőt, ki ezt látja és felhasználja. Nem akarja többé meggyógyítani a beteget. El akarja tenni láb alól, ő akarja elfoglalni a helyét. A beteg megértett mindent és nem szólt. A másik pedig megfosztotta minden erejétől. A kívánságaival, a szemével, a zenéjével. A zenét is a beteg ellen tudja fordítani! — Az asszony meghal. Ez a história nem a darabban történik, ezek az előzmények, a melyeket elbeszélnek.

Az első felvonásban szerepelnek Wisby az elhalt asszony férje és Lydia, a zongoraművész, akit azóta feleségül vett. Beszélnek egymással, látjuk a múlt rémes emlékét, mely mind a kettőjüket, de különösen a férjet kísérti. Lydia úgy beszél: „Tudhatja-e egy harmadik, hogy mi az, a mi két embert összehoz? Tudjuk-e mi magunk? Tudjuk-e, hogy miért élünk, hogy milyenek vagyunk? Emlékszik-e közülünk valaki, hogy milyen volt két évvel ezelőtt. Ha elbeszelnék nekem, hogy mit gondoltam, mit tettem akkor, úgy tűnnek fel nekem, mintha könyvből olvasnám. Nem vagyok az, a mi két évvel ezelőtt voltam.

A második felvonás elején Dr. Kann, a ki az elhalt asszony orvosa és barátja volt, szemrehányásokat tesz Wisbynek, hogy elvette azt a nőt. Részleteket mond el a múltjából. Hoz magával egy arc képet, a mely boldogult feleségét ábrázolja. Wisby nem fogadja el. Dr. Kann távozik, félig nyitva hagyja az ajtót. Az ajtóban megjelenik Wisbynek a leánya, ugyanugy öltözve, fésülve, mint az anyja a képen. Wisby szellemnek hiszi. A következő jelenetben Lydia és Langfred lépnek a színpadra. Szeretik egymást. Langfred fiatal zeneirő, Dr. Kannak unokaöccse.

Lydia: A világon senki sem lehet az, a mi én vagyok neked! Ezt magad mondtad! Mondd még egyszer, mondd!

Langfred: Senki a világon.

Lydia: Mert senki sem szeret úgy, mint én! Mert senki sem érti úgy a te zenédet és téged, mint én! Te mondtad! Ugy, a hogy most öllek, úgy akarok ott lenni a gondolataidban! A hol a munkánk van, ott van a szerelmünk is! Ezt te mondtad nekem! Emlékszel? Az mondtad, az egészséges emberek a munkát és az asszonyt egy ösztönből választják. Ezt mondtad nekem, ugy-e?

Langfred: Lehet, hogy mondtam.

Lydia: Ezt, ezt, soha sem tett valami ennyire büszkévé. Szerelmes voltam a „Rondo“-dba, még mielőtt ismertelek! És játszottam, épen akkor játszottam, a mikor jöttél. Először! Váratlanul: Ez jelent valamit!

Langfred: Senki sem játszott még úgy, mint te!

Lydia: Még ez is! És aztán a „Rondo“ nőtt és még opera lesz belőle.

A fiatal zeneszerző Undine regéjét akarja megzenésíteni. Lydiában látja „Undine“ alakját és vele, a művésznővel beszél meg a gondolatait. Nem is szeret benne tulajdonképpen mást, mint a témát. Az asszony, a ki szenvedélyesen szereti, érzi ezt.

Lydia: De én több akarok neked lenni, mint Undine! Így félek tőled!

Langfred: Igazán? Hát mit gondolsz, mi nekem az Undine?

Lydia: Egy operára való téma. Motívum, inspiráció! Kifogyhatatlan talán, de mi magunk nem vagyunk benne.

Langfred: Hát mi más Undine, mint a tenger.

A tenger, a mely a partot egészen magába akarja fogadni. A nyugtalan, a körül, a mi csendes. Gondold csak el, hogy a tenger az eget is visszatükrözi. Az eget! Micsoda vágyódás! Milyen nagy szomorúsággal nézhet a tenger a végtelenbe! A partot nem tudja eltolni, az eget nem tudja elérni.

Lydia: Nem tudja.

Langfred: Látod édesem, ez a zene. A zene, a mely úgy folyja körül az életet, mint a tenger a szárazföldet. Ez az, a mi rohan, kalandok után fut, a mi nem marad nyugton, a mit nem lehet feltartóztatni és a mi soha nem is ismerhet nyugalmat.

Lydia: Ez az! Undine!

Langfred: Undine! A ki a karjait ég felé tárja, mert többet akar, visszatükrözi az eget, a mely nem az övé. Ezért hát újra vissza! Vissza mindentől, a mi biztos, a mi elérhetetlen. Körülölel és menekül; vágyik és fut!

A harmadik felvonásban Langfred csomagol, hogy elutazzanak, Lydiával. Nagybátyja, Dr. Kann kéri Langfredet, hogy fogadjon egy fiatal leányt, a kinek ő beszélt az operájáról s a ki szeretne neki valami érdekeset mondani. Dr. Kann bevezeti Borgnyt az elhalt asszonynak és Wisbynek leányát. A fiatal leány elbeszéli Langfrednek az anyja halálát és a zongoraművész szereplését, a nélkül, hogy megemlítené, hogy ez a művész Lydia. Elbeszélését így fejezi be:

Borgny: Ez az igazi Undine, ilyen sötét, ilyen szenvedélyes. Ez az ő elemének a színe.

Langfred: Ez megvan nálam is. De ilyen hideg?

Borgny: A hullám hideg.

Miután Borgny távozott, jön Lydia, Langfred közli vele, hogy a régi témát ki akarja bővíteni, átváltoztatni. Ugy akarja most, hogy Undine látja, a mint az a férfi, a ki az ő lelkét megmentené, a parton sétál egy más nővel. Azt öleli, — egy beteg asszonyt. És Undine erre magához hívja a beteg asszonyt és igéri neki, hogy meggyógyul az ő karjaiban. És aztán megöli.

Lydia esodálkozva kérdezi, hogy hogyan jutott ez eszébe, mire Langfred elmondja azt az esetet, a mit előbb Borgnytól hallott. Lydia először azt mondja, hogy bolonddá tartották Langfredet, aztán hevesen tiltakozik a változtatás ellen.

Lydia: Ez a vérszegény asszony, a kit a te operádba akarnak beleerőszakolni. Mit keres az itt? A természeti erő világában.

Langfred: Hát te ellenzed a változtatást?

Lydia: Hogy ellenzem-e? Gyűlölöm! Ezt az érzélgős ostobaságot.

Langfred: Érzélgős? Ez?

Lydia: Hisz nem lesz más, mint harc a szerelem és az erkölcs között. Mintha nem volna már elég az efféléből. Kétségbeesetten vitatkoznak a felett, hogy Undine lelkét megválthatja-e egy nagy szerelem vagy sem. Lydia azt mondja, hogy az nem bűn, ha mindenképen el akarja érni azt, hogy a mi neki

mennyország, az üdvösség és ha akkor félre tesz mindent, a mi az utjában van. Langfred pedig azt vitatja, hogy az lehetetlen, hogy száz, ezer év kell ahhoz, míg egy ilyen nő eléri az igazi boldogságot. Az író szembe akarja állítani a vad természeti erőt, a szenvedélyt az erkölcsessel, a fennálló világrénddel. És mikor Lydia azt mondja, hogy: „Egy nagy szerelem megváltoztathatja a világréndet is. Egy nagy szerelem, a mely azt mondja: „Én, én tisztára moslak minden bűntől; Langfred azt feleli, hogy ennek a megzenésítésére ő képtelen. Az igazi Undine nem az, a kinek Lydia akarja festeni. „A ki szívtelenül öl, hogy előre jusson az az Undine! Ez az, a miben nem értjük egymást!”

Langfred: Ugy-e! Undine vágyódik, nem keres mást, mint nyugalmat.

Lydia: Igen, igen!

Langfred: De annyi szent, hogy ha elveszi a férfi nyugalmát, úgy az sem adhat többé neki nyugalmat. És Undine nem tud úgy érezni, mint a férfi.

Lydia: Ha nem is mindenben, hát baj az?

Langfred: Képzeld el egy férfit, a ki meg akar oldani egy nagy feladatot! És mindig mellette van valaki, a ki közbe furakodik. Közéje és a feladata közé. Majd később: Ne legyen semmi az utban! Tiszta levegő kell! Béke! És az nem lesz soha, ha másképpen éreznek mind a ketten! A haragvó szellem kara: ez lesz a legnagyobb, a mit valaha teremtettem!

Lydia: Nem leszel soha nagy ember, ha ilyen mire adod magadat.

Langfred: És még kevésbé, ha hülsen leszek az érzésemhez!

Lydia: Van itt valaki, a ki hallgatódzik? (Kinyitja az ajtót, meglátja Borgonyt, felkiált:)

Már megint kísértesz? Ki vagy te?

Borgny: Az anyám leánya.

Langfred: Mit hallok!

Lydia nem szól, csendesesen távozik.

Borgny kérdezi: Mehetek most az atyámhoz?

Dr. Kann: Mehetsz! És te Langfred most fogsz dolgozni.

Ezzel vége. Homályos, sokszor érthetetlen dolog ez a Laboremus. Meg vagyok győződve, hogy a legtöbben nem tudják mit akart, miért írta ezt Björnson. Az egész nem tartom másnak, mint egy szép hasonlatnak, a mi eszébe jutott az írónak és a mire az egész drámát felépítette. Egy gombhoz csinált egész kabátot. „Undine“-t, a kiről azt tartja a rege, hogy nincs lelke és a ki egy férfitől várja, hogy lelket kapjon, összehasonlítja a bűnös asszonyokkal.

Hogy boldog és nyugodt-e lehet, a férfi, a ki ilyen asszonyt szeret s hogy ilyen asszony mellett teljesítheti-e élete feladatát — dolgozhat-e!

S a minek legkevesebb értelme van, az a címe: „Laboremus”. Azt várná az ember, hogy a munkáról sok szó esik benne, hogy egy problémát vagy új gondolatot találunk benne a munkáról. Mondhatnók

róla: Egyszer megemlítenek egy olyan pecsétgyűrűt, a mibe bele van vésve ez a szó: Laboremus. — Mászor azt mondja az író: „Az egészséges emberek a munkát és az asszonyt egy ösztönből választják”. És a végén, a mikor megszabadulnak Lydiától, azt mondja Langfrednek nagybátyja, hogy most dolgozhat majd.

Ez a pár szó azonban nincs szerves összefüggésben a drámával. Bátran elmaradhatna, mit sem változnék attól a darab. És akkor ép oly jogosultsággal lehetne „Laboremus” helyett „Dolce far niente” címe a darabnak. Hogy a színpadon inkább jut-e majd érvényre, az megváltik a legközelebbi színházi szezon elején.

BUDAPESTI SZÍNHÁZAK.

Írta: RUDNAI GYŐZŐ.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

A rejtély. Színmű 2 felvonásban — Írta: Paul Hervieu. — Fordította: Ambrus Zoltán.

Azt el kell ismerni, hogy a *Nemzeti Színház* a premiérek dolgában csaknem a végletekig megy: nincs hét, hogy valami újdonságot be ne mutasson. Ha pedig olyan nem kínálkozik: felelevenít régi darabokat. Ennyi munka bizonyára megbecsülendő, még akkor is, ha a kifejtett munka az elért eredménynyel nincs is kellő arányban. — Legutoljára *Schakespeare Julius Caesar*-ját láttuk s utána az újabb francia drámairodalom egy csöndes, de mély tartalmu művelőjének egy felette érdekes színműve következett: *A talány*, vagy ahogy a *Nemzeti*-nél elkeresztelték: *A rejtély*. A jelen darab premiéreje alkalmából eszembe jut, hogy nem is olyan régen, még a *Festéich*-regime alatt is: a francia darabokhoz sokkal gyakrabban volt szerencsénk, mint ma. Mi ennek az oka? Tán már nem volnának olyan modernnek, mint az ifj. *Dumas* drámái, ki egymagában is felszínen tudott volna tartani egy színházat, szapora darabjaival? Nincs tehetség? *Dumas* örökre ki se méltó? Bármit is álljanak a dolgok: annyi tény, hogy *Dumas* halála óta senki se tudta a francia társadalom hibáit igaz művészettel ostromolni; nem találkozott olyan író, ki *Páris* félvilági hölgyeit, az édesen szomorú *demi-monde*-jait annyi varázsszal körül tudta volna venni s a legizgatóbb eseményekben bemutatni. Viszont az is igaz, hogy *Páris*-ban e félvilági nőcskék is mindjobban a háttérbe kezdenek szorulni s inkább a család tiszta nője kezdi átvenni a francia drámairodalomban a hegemoniát. Azok között az írók között, kik ennek a szerepkörnek a betöltésére vállalkoztak: elsőnek halad a célhoz: *Brieux*, ki egy-két darabjával a jelen társadalom legégetőbb kérdéseit bravuros teknikával tárgyalja. Őt úgy is tekintik, mint a fiatalabb *Dumas* szellemi törvény szerinti leszármazottját.

Hogy magát e közzelfogásra méltóvá tette, még nem bizonyította be, de megmutatta azt, hogy szellemes dialogista, ki tud társadalmi problémákat egy ügyesen felépített történet keretében helyesen felállítani, hogy aztán meg *ne* oldja. A nálunk is bemutatott *Bölcső* és *Veres talár* bizonyítja, hogy *Brieux* határozott drámairói tehetség, kinek mindenféle drámai felfang áll rendelkezésére, épen csak az igazság nem. A többi író, és vannak nagy számmal, kik a pálmáért versygenek: jóval mögötte maradnak *Brieux*-nek. *Hervieu* is, kit komoly munkássága besegített az *Akademie française*-be inkább brillians *causeur*, mint drámairó. Nála a tételi mikénti beállítás, tárgyalása a fő s nem a probléma mélyebb alapon fekvő megfejtése. Azért darabjai csak addig érdekesek, míg a szerző a célhoz jut. Itt ellaposodik, előáll a szükségképeni drámairó s a mit két szép és brillians felvonáson keresztül bizonyítani igyekszik, a végén azt egy, bár indokoltnak látszó, alapjában véve azonban hazug igazsággal tönkreteszi. Már magában a gerincoszlop, mely köré *Hervieu* a bordákat csoportosítja: törékeny; látszik rajta, hogy csak a bordák után készült s nem a bordák a gerinc számára. Olyan feltevés, hogy két férjezett nő közül ki csalja meg egy szemtelen udvarlóval a férjét, bizonyára alacsony természetű s inkább bohózati jellegű s *Feydeau*, *Lavedan* nem egy darabjában képezte a kulcsot a sikerhez: itt, mikor a dolgot komolyan akarjuk megvilágítani, óriásnak kell lennie az író meggyőző erejének, hogy csak némiképp is közelébe jusson a sikernek. Csalni és csálni közt nagy a különbség. *Leonora* és *Gizella* ártatlansága, vagy bűnössége képezi a darab magvát. A férjek: *Raymond* és *Gerard* megtudják, hogy a nők egyike bűnös, másika ártatlan. Megtudták pedig a *Marquis*-tól az elmaradhatatlan francia szüleményü erkölcsbirótól, aki meggyőződést szerez magának arról a tényről, hogy a villába egy *Vivarce* nevű uri em ér épen akkor jár ki-be, mikor a férjek vadak után török magukat. Nem tudta a titkot megtartani, erkölcsi kötelessége sugta neki, hogy azt a férjeknek elárulja. Már most mi lesz? Ezzel végződik az első felvonás. A másodikban egy eselhez kellett folyamodni. Eltorlaszolja a nők lakosztályainak ajtaját; a férjek elmennek. *Vivarce* jó — elhárítja az ajtótól az akadályt s találkozik *Leonorával*. Aztán elsiet — ám mikor el akar illanni: találkozik a férjjel, ki számonkéri tőle ittlétét. Mit feleljen? Kinos dolog. Mondja meg kinél volt? *Leonoránál* vagy *Gizellánál*? *Vivarce*, amilyen szemtelen udvarló, olyan szemtelen dzsentlmen is. Nem árulja el. Nem akarja a nőket kompromitálni. Ezzel elmegy, abban a tudatban, hogy jellemes férfi most már csak akkor lehet, ha egy halálos puskagolyót röpít a fejébe. Meg is teszi. A lövés hallatára *Leonora* férje elé térdel s zokogva kiáltja: „ölj meg; én vagyok a bűnös!” És itt következik épen a darab végén, az érthetetlen rész, mely teátrális szempontból brilliansan

van megcsinálva, sőt tán ezért az egy momentumért készült az egész darab. Miért árulja el *Leonora* bűnösségét? Mi készíti őt erre? Ha már idáig nem tette, miért teszi meg most, mikor *Vivarce* halálával örökre homályban maradna a dolog? Vagy nincs annyi lelki ereje? Hisz a legkinosabb vallatásoknál is olyan konok szilárdsággal utasított vissza minden gyanakodást! A pszichológia teljesen elveti ezt a lehetőségét. De ha a szerző a lövés zajára nem árultatja el *Leonorával* bűnösségét, ugy mire való a darab? Akkor ott tartanánk, ahol a darab kezdetén. Így tehát úgy kellett a szerzőnek magán segíteni, hogy ellentétbe jutva tételével, másfél órai kinos találgatás után végre elárulja azt, amit az életben sohase, csupán a színpad oly gyakori hazug világában, tudtunk volna meg. Ha a helytelen és motiválatlan befejezéstől eltekintünk s a veszekedés fényes dikcióját nézzük: meg kell, hogy hódoljunk *Hervieu*-nek, ki első rendü stílistának bizonyult *A talány*-ban s tultett szellemes dialogjaival minden élő francia drámairón. A darabnak volt ugyan hatása; de meglátszott a publikum nagyobbik részén, hogy a tétel illeten való megoldása nem elégitheti ki várakozását, pszichológiai érzését. *Márkus* esábos *Leonora* volt s bátran elhitük *Vivarce* hősie elhatározását, mikor egy golyóval akarta tisztázni *Leonora* bűnét. *Hegyessy*-ről már előre sejtettük, hogy ő az ártatlan. *Mihályfi* a szerző szellemes mondásait nem tolmácsolta azzal a melegséggel, élénkséggel, amint tennie kellett volna. *Császár* *Vivarce* szerepében tökéletes ábrázolást nyújtott. A fordítás csak nem tulszárnyalta az eredetit, ami csak *Ambrus* fényes styláris tehetségét bizonyítja.

A betörő. Vigjáték egy felvonásban. Irta: **Labiche** és **Mélesville**. Fordította: **Hevessy Sándor**.

Eső után köpenyeg. Mikor már eldőrdült feletünk a problémátikus dramaturgia menykőcsapása: akkor kaptuk a védőköpenyegét, hogy védekezzünk ellene. *Labiche* jóizü tréfája ügyesen van a darabba beállítva. A szerelem játza itt is a fő szerepet. De milyen különbség az itteni s a fenti udvarló közt! Az betör a női sziv tiltott rejtekébe, ez betör a nő kaszájába, hogy az ott elrabolt aranyokkal bebizonyítsa forró szerelmét. A turpiság sikerül s a kettőből boldog pár lesz. Ennyi az egész. De amilyen kevés, olyan nagy mértékben szeretetreméltó s szinte örültünk, hogy az örökös probléma után egy kis üde, tiszta mezei illathoz juthattunk. *Lánczy De Bréené* szerepében újra bebizonyította, hogy a könnyüvéru asszonykák ábrázolására benne van meg a legtöbb kellék. Csevegése: mintaszerű. Ebben még a *Nemzeti színház* művészei is tanulhatnának tőle. — *Rózsahegy* kómikus *Chabriac* volt, míg *Boross Ferike* ennivaló szobacicus. Summa sumarum: a kis darabka még soká szórhatja szét derűjét a publikumon, mely az ilyen betörőknek szivesen szokott megbocsátani.

VÍGSZINHÁZ.

Régi világ. Színmű a magyar társadalom életéből 3 felvonás. — Irta: **Hunyady Margit.**

A „Régi világ” már az ötödik újdonság a magyar-ciklusban. A mit a sorozat idáig nyújtott, többnyire érdekes; egy-két darabja pedig határozottan értékes volt. A „Rontó Pál” külső sikere dacára, irodalmi munka, a melyet kár volt olyan hamar eltemetni. Az ifjuság sokat szórakozhatott és tanulhatott volna rajta. A *Képviselő* a régi *Guthi-Rákosi*-féle darab-gyárból került ki s így nem is versenyzett irodalmi babérokért. Ők megelégedtek a kasszasikerrel, a mely a földi halandónak jóval többet hoz, mint a dicsőség: a halottaknak. A *Dada*, egy-két hibájától eltekintve, kiváló dráma, az első, tisztán reális bázison épült nemzeti dráma, a melynek feltétlenül be kell kerülnie az irodalom-történetbe; mert, ha *Bródy* rászolgált arra, hogy zseniálisnak elismerjük, úgy bizonyára rászolgált a *Dada* megírásakor. A *Gyurkovics lányok*-ról ujat nem lehetett írni, a mint maga a darab se új; de jól megrajzolt alakjaival még mindig vonzerőt gyakorol a sohse kivesző bakfis-világra, a mely mindenestre élénken érdeklődik: mint lehet csapdába fogni a fiatal embereket. Ezzel a négy darabbal a magyar eziklus semmiképp se vallott szégyent. Mindegyikében volt valami érdekes; volt bennök szellem, hazafias tűz; élénk dialóg és még számos olyan tulajdonság, a melyeknél fogva csak a sikerhez lehetett eljutni. — Következett az ötödik darab. Címe: *Régi világ*.

A darabra mindenki kíváncsi volt. Még az is, a ki a premiérek iránt nem igen szokott érdeklődni. Mi okozta ezt az általános érdeklődést? Tán az, hogy a szerző évekkal ezelőtt nyújtotta be darabját elfogadás végett s az igazgatóság csak most hozza színre? De hisz ilyesmihez hozzá lehetünk szokva. Nálunk évekig kell egy darabnak a dramaturg asztalán heverni, míg rájön arra, hogy a darab tulajdonképpen nem is olyan rossz, sőt elő is adható. Ha ez az ok nem — mi volt tehát, ami lázas érdeklődést keltett a darab első előadása iránt? Susogták, hogy a darab az elnyomatás éveiben játszik s nem épen rejtetten jelenít meg olyan eseményeket, a minőket idáig egy magyar szerző se mert színpadra vinni? Ez a körülmény, bár nem volt minden alap nélkül, ez se képezte a közérdeklődés tárgyát. A mi az embereket első sorban érdekelte, az volt, hogy mindenki kíváncsi volt a szerzőre; mert a darabot névtelenül fogadták el. Ki a szerző. Sokfelé találgattak. Ráfogták erre is, arra is. De bizonyosat senki se mondhatott. S így még a première napján is sűrű homály fődte az inkognitót.

A névtelen szerzők darabjai többnyire megbuktak. Emlékezzünk vissza *Szász Károly Bölcs Salamón*-jára. Ez a tragédia is névtelenül került a desz-

kákra s a premier után a sajtó java része dicsérőleg emlékezett meg a darabban rejlő kvalitásokról — ám, mihelyt *Szász Károly* jelentkezett: a darab rögtön lekerült a műsorról. A mi csak természetesnek látszik. A publikum érdeklődése 0-ra redukálódott; mert elsősorban a szerző iránt érdeklődött s nem a darab iránt. Mihelyt pedig megtudta, ki a szerző: a darabról már régen megfeledkezett. — Vagy ott van *Kabos Ede* példája. *Rév* című darabját álnév alatt adta elő a *Nemzeti színház*. A darabnak sikere volt. Kitudódik, hogy szerzője *Kabos*: nosza! egy-kettő s a *Rév* eltűnt a révből. A publikum, a mely annak idején olyan kegyetlenül visszautasította *Kabos Évá*-ját: most nem akeptálja az ő neve alatt a *Rév*-et sem. Pedig a darabban sok finomság, sok érdekesség van. — Ilyen formán: bizonyos baljóslatu előítéletekkel mentünk el a *Régi világ* első előadására. A színházba lépve: mi másról se beszéltek az emberek, mint egyedül arról, ki a szerzője az új darabnak? Azok, a kik részletesebben érdeklődtek ez iránt: már akkor megtudhatták, hogy *Hunyady Margit* írta a darabot. Én részemről nem érdeklődtem ez iránt. Én teljesen szabadon akartam élvezni a darabot, mindennemű mellékgondolat nélkül. Szétlebben a függöny és egy kuria lakosztálya tűnik elém. A berendezés s a levendulaszagú krinolin azonnal sejteni engedték, hogy a szabadságharc utáni időben vagyunk; s amint az alakok el kezdtek beszélni és beszélni — megelevenedik előttünk az a kor, a melyet a magyar történelem setét lapjai őriznek. Az a kor, a mikor a szabadságharc, a világségi fegyverletétel után, minden sugarával behull a merő tétlenség és levertség ködébe, a hol az elnyomatás bilincseinek szorító hatása jelezte csak, hogy ideleln a Duna és Tisza közt él még egy nemzet, vagy helyesebben, hogy egy nemzet tetszhalott. Mi fogja dermedt idegeit újra pezsgésbe hozni? Mi üzi el lelkéről a setét fellegeket, a homályt? Mi se biztatta a járomba jutott népet jövődjé felszabadulásáról! Azok, a kiket a szabadságharc szilaj hulláma még idején a külföldre vetett: sajtó szívvvel tapasztalták, hogy immár vége minden reménységnek. A diadalmasan kivívott 48-as törvényeknek ki se ad életjogot, életrealitást. Az emigránsok a szabadságharc el nem mulhatónak tetsző hatása alatt folyton-folyvást egy újabb forradalomról ábrándoztak. A villafrancai béke és a magyar nemzeti ügynek *Napoleon* által történt cserbenhagyása azonban egyszeribe lehütötte az emigránsok reményét a tekintetben, hogy a nemzet felszabadulását és a magyar független állam kivívását külföldi segítytől várhassa. A csalatkozás, a mint érezhető volt az emigránsok sorában, érezhetővé vált a nemzet közszellemében is. A forradalmi szellem azonban egyre lángolt az országban, hol rejtetten, hol nyiltabban, de mindenestre sokszor adott jelt magáról. Az októberi diploma kibocsátása előtt 1860 szeptemberében egyezmény jött létre a turini kormány és az emigránsok

közt, mely szerint *Viktor* Emánuel király Ausztria megtámadtatása esetén segédhadat küld *Magyarországnak* s addig nem köt békét, míg Magyarország függetlensége nincs biztosítva. Ebben az időben keletkeztek a *Türr-* és *Garibaldi-dalok*. Mikor a színpadon a felvonás végén a bevonuló cigánybanda a vacsorához ült vendégeknél fülébe huzza: hogy . . . *Eljen Garibaldi*: mindnyájan úgy érezzük, hogy azoknak, a kik ott a színpadon egy újabb szabadságharc árán akarják kivívni függetlenségüket — igazuk van s lelkesedésünkben összeütjük tenyereinket s addig tapsolunk, míg *Nikó Lina* nem vezeti az előtérbe *Hunyadi Margit*-ot, az est ünnepezt szerzőjét. — Az, a ki ilyen felvonást meg tudott és meg mert irni, méltóvá tette magát arra a babérkoszorúra, a mit bajtársai még idejekorán megrendelhetek a számára. Méltó az elismerésre.

És a legcsodálatosabb ebben a sikerben az, hogy egy nő aratta. — A ki az első felvonást végig nézte — sohase mert volna arra gondolni, hogy az egy nő tollából eredt. Ennyi hangulatot, mely a 60-as évek hangulata, ennyi hazafias tűz; az akkori társadalom perspektívának jelen napjainkba való kitűnő behelyezése elementáris erőt feltételez s hogy ez meg volt *Hunyady Margit*-ban: nagy, magvas, komoly talentumot árul el. — Azt mondták egyesek, hogy *Hunyadi Margit* darabjához *Lina tant*-nak csaknem annyi köze van, mint magának a szerzőnek, ki épen tőle tudta meg azokat az intim részleteket az elnyomatás korából, a melyek a darab fényoldalát képezik. Ha az igaz, úgy *Hunyady Margit* büszke lehet, mert így nyilvánvaló alakító ereje, mely a hallomásból is tud valót teremteni. — Az első felvonás csodás varázsának csodás hatása volt. A karzattól le egészen a földszintig a ház egy kéz, egy tenyér volt, mely harsogva zúgta a szerző felé a tapsokat. Mámoros volt a publikum — megértette a kort, a mit *Hunyady* előtte felfedett. — Nem is tudtunk magunkhoz térni — akkor sem, mikor a következő felvonás ugyancsak lehűthette mámoros lelkesedésünket. A mit a *Régi világ* ígért: nyújtotta az első felvonás. A mit nyújtott a másik két felvonás — nem ígért semmit. Mintha két szerző dolgozott volna a darabon. Az egyik fele a hazafiság, a szabadság iránt érző lelkesedés apotezise, a másik fele egy jól-rosszul összetákolt, színpadi ismereten alapuló, lapos történet, a melynek keretébe az első szerzőnek néhány sugara be-betéved, de inkább csak bénító, mint felemelő hatást gyakorol. — Lesznek és sokan, különösen a laikusabbak közül, a kiknek a második és harmadik felvonás jobban fog tetszeni, mint az első, mert ezekben „történik” valami. A második felvonás egyszerűen végtelen teatrális befejezése idegfeszítő s jobban hat a publikum egy részére, mint a hazafias tüztől fellobogó első felvonás.

Am e különbségek a darabra csak külsőleg

folynak be, a belső hatás és érték itt csupán az első felvonásra vonatkozhatnak.

A darab odáig érdekes, amíg nem olvad össze a dramaturgia szabályaival s egy ősi sablonon alapuló történeten elcsenevészsedik. — Viszont bizonyos az is, hogy kort festeni három hosszú felvonáson keresztül, épen olyan fárasztó munka, mint egy nagy drámai történetet egy kurta felvonásba beszorítani. — Legjobb lett volna, ha *Hunyady Margit* érzélgős históriáját pusztán mellécelekvénynek tekintik s néhány vonással megrajzolva — az első felvonás keretébe beállítja s tisztán egyfelvonásosot nyújtott volna. Így a darab mit se veszített volna körfestő hangulatából, s viszont a cselekvényt keresők is kikaphatták volna a részöket. Am így is érdemes irodalmi munka s mindenkor hatásra számíthat. — Az alakok, akik a darabban szerepelnek, egytől-egyig jól megrajzolt karakterek: az ispán, a nemes asszony, az árendás zsidó — külön-külön érdemesek arra, hogy közelebbről, mélyebben és behatóbban foglalkozzunk velük. A darab hőse: a magyar közszellem, amely a 60-as években a társadalomban megnyilatkozott s a hőst *Bonyhády (Hegedüs)* képviseli, aki hazafiságában annyira megy, hogy kész lemondani anyagi javairól, semhogy ellentétbe jusson a néppel, amely mindenét elvesztette. Bonyhády ilyenkor nem ösmer családot, se rokont, könyörtelen a saját sorsával szemben is. Szegényné lesz szívesen, eladja nemesi kuriáját, csakhogy a nép boldogulhasson. A nép és ő: egy fogalom. Beletartozik ide a lánya is, ki visszautasítja a gazdag kérőt s a földhöz ragadt parasztnak adja oda az életét. Ellentétük a család nőfeje: az anya. Ő nemesi előjogait az utolsó pillanatig is hangoztatja; sőt leányának boldogságáért se tenne le nemesi göggyéről, ha a végső veszély nem fenyegetné leánya sorsát. Végre mégis megbékül az idők fordultával s mindenbe beletörődik. Az Áron zsidó is jól megrajzolt typos. Ma tán kissé tulkaturázottnak tetszik, de teljesen hű fotografiáját adja a 60-as évek zsidójának, ki nem zsidó, hanem *hazafias, magyar izraelita*. De rajtuk kívül a többiek is mind, mind egy-egy szomorú üdvözlés gyanánt köszöntenek bennünket egy jóval vigasztalanabb korból, mint a mai.

A darabot a *Vigszínház* kitűnő művészei játszották, teljes lelkesedéssel a kor iránt s hű odaadással a művésznek s kartársuk iránt. Minden összevágott. Szinte azt hittük: *Oc-kay*-t adják, annyira megkapott bennünket a milieu, amelyet a színpadon a kitűnő dekoráció s a még kitűnőbb rendezés és játék élénk varázsolt. *Hegedüs Bonyhády* szerepében bebizonyította, hogy tud komoly szerepet is megjátszani; magyaros volt tetőtől-talpig. Kiérettük játékából a szabadság után epedő, a függetlenségért rajongó hazafit, kinek a haza: az élete. S ha az hanyatlak: hanyatlak boldogsága is. Kiérettük minden szavából azt a crescendo-t, amely a ma már elszegényedett ne-

mességet glorifikálja. Mi tán nem is tudtuk: miért szegényedett el a nemesi középosztály. *Hegedűs: Bonyhády* szerepében most teljesen megértette azt velünk. *Hunyady*, a nemes patronát sok tüzzel, élénk temperamentummal mutatta be. A siker oroszlátrésze az övé, úgy mint szerző, úgy mint színész is. *Szerémy, Áron*-ja a legtökéletesebb zsidóalakítás, amit idáig valaha láttunk. Szerepét a legapróbb nüanszizrozással játszotta végig; figyelme kiterjedt a legelembibb megfigyelésekre is. Jargonja, mozdulata egy-egy jellemző vonása a tipikus zsidónak. *Góth, Bosnyákné, Nikó Lina* teljesen beletalálták magukat a kor hangulatába.

Ezzel a darabbal a *Vígsház* egy újabb babérágot tehet jól kiérdemelt babérkoszorúja mellé, amire hazafias vállalkozásával becsületesen rászolgált. Ha a magyar ciklus sikere ilyen állandó marad, azt hisszük: idegen darabszerző nem is mer majd a *Vígsház* ajtaján, bebocsáttatásért kopogni. Vajha a többi színház okulna a lipót-köruti muzsatemplom nemes vállalkozásán, s akkor talán mégis elérhetnék, hogy végre a magunk termésével is megnyerhetnék a publikum rokonszenvét, érdeklődését és támogatását.

NÉPSZINHÁZ.

Egy görbe nap. Énekes bohóság 3 felvonásban. — Írták: **Csicséri Bors és Tsa.**

Csicséri Bors: *Ágai Adolf*. Tsa: *Almássy Tihamér*. Mind a két név régóta ott díszlik a magyar szépirodalom lapjain, a hova viselőjük tehetsége, nemes, hazafias buzgósága véste rá. — *Ágai Adolf*, ki az ötvenes évek elején lépett fel először az irodalomban, a *Hölgyfutár*-ban megjelent *Antoinette* című novellájával magára fordította a figyelmet. Mindenki meg volt arról győződve, hogy Ágaiban az irodalom egy komoly munkást kapott, ki élénk, változatosságban bővelkedő *bécsi levelei* után a *Vasárnapi Ujságba* írta szebbnél szebb tárcáit. Óriási munkássága, elfoglaltsága nem gátolta őt meg abban, hogy a külföldi lapoknak is juttasson egy-egy derűs sugarat szikrázó elmésségének gazdag tárházából: a *Gartenlaube*, *Fliegender Blätter*-ek nem egyszer vették igénybe *Porzónak* kipróbált szellemességét. Humoros dolgaival a *Hon*-ban aratta legfényesebb sikereit, miket a *Pesti Napló*-ban csak fokozott élénk tartalma tárcá-leveleivel. Evtizedeken át a legkülönbözőbb álnevek alatt (*dr. Tőkés, Spitzig Itzig, Nemo*) szórta szét istenadta talentumának legjava termését. E gazdag irodalmi tevékenység végül aztán a *Borsszem Jankó*-ban csucsosodott ki, amely élelapot ő indított meg s még máig is a mindenkitől becsült szerkesztője. Amit a magyar irodalomban kivetni és megvetni valót talált, az annak módja és rendje szerint belekerült a *Borsszem Jankó* hasábjába: gunyos észrevételeivel, jóakaratu támadásaival nyesegetni próbálta a magyar korszellem itt-

ott elesenevészesedésnek induló hajtásait. Itt is csak a nemes feladatra vállalkozott s ott is, ahol tolla hegyével olykor megszurtt valakit, csak operált s nem ölt. Ő teremtette meg azokat a közkedvelt típusokat, amelyek a *Borsszem Jankó* éltetői voltak számos éven keresztül. Az alakok megnőttek a publikum szemében s egyikük-másikuk régen a színpadon nyert újra életet, mikor *Csicséri Bors* rászánta magát, hogy ő elfogja őket kisérni mindnyájukat a színpad közé, hogy onnan színporka jókedvvel kisurranjanak a világot jelentő deszkákra s néhány órán keresztül a legderültebb hangulatban tartsák a *Népszínház* finnyás izlésű közönségét. Am az alakoknak eselekedniök is kellett valamit. Nossza! Kapta magát *Ágai s Almássy*-nak mutatta be egyenként. Almássy pedig gondolt egyet s kicirkalmazta a *Görbe nap* nem épen érdekfeszítő, de mindenesetre kellemesen ható meséjét. Természetes, hogy *Almássytól* jobb és több is telhetett volna. Mert az, aki *Clariss* című drámájával elnyerte évekkkel ezelőtt a *Nemzeti színház* pályakoszorúját, aki megírta a *Borzáné Marcáját*, az örökbecsű *Tót leányt*, *Sári nénit*, a *Milimarit*, melylyel elnyerte a *Népszínház* által kitűzött aranyokat: az, aki ekkora irodalmi nivót a magáénak vallhat, az bizonyára jóval nagyobb gonddal hozzáfoghatott volna a *Görbe nap* megírásához, mint a hogy azt tulajdonképpen tette. Nem mondom, hogy dolga épen könnyű volt. Ellenkezőleg. A sokféle alak nem kis fejtörést okozhatott a kipróbált drámairónak. Hogyan fogja őket együvé hozni? Nehéz dolog. De végre is arra az álláspontra kellett volna helyezkednie, hogy a sok alak közül csak néhányat vesz vala fel a darabba. *Kraxhuber Tóbiás, Mokány Berci, Sanyaró Vendel*, ez a három alak is elégséges lett volna, hogy bennük a *Borsszem Jankó* tipikus világát lássuk. Akkor kerekdedebb darabot lehetett volna megírni. Így természetesen *Ósbudavárba* kellett őket kivinni, ahol aztán könnyen kezelték egymással, valamennyien. Ez a felvonás aztán a legüresebb, de a legsikerültebb is. A ki még nem nevetett életében, itt bizonyára kedvét lelheti. Mert az, a mit a *Borsszem Jankó* alakjaiban érdekeset, szellemeset és nevetségeset nyújt — a *Görbe nap* második felvonásában mind feltalálható. Nevetünk, kacagunk. Jól esik. A darabra azonban sem *Ágai*, sem *Almássy* büszke nem lehet, legfeljebb a zsiros tantiémekre, amelyek a legzivatárosabb, esős estéken se maradnak el. Jó fogás volt ez a darab a *Népszínház* részéről, a mely úgy látszik, sohase fog többé deficitel bibelődni. A szereplők, élükön *Blahánéval*, arra törekedtek, hogy az élelap közismert alakjait híven mutassák be. *Kovács* kitűnő *Kraxhuber Tóbiás* volt s valahányszor kiesuszott száján a: *Tu elenda Pua!* mindannyiszor orkán taps honorálta bécsies kiejtését. *Sanyaró Vendel* *Ujvári* adta, igen jellemzetesen. A szobalány szerepében az utólérhetlen *Blaháné* brillírozott. Ahol ez a művész nő megjelenik, derű, öröm sugárzik mindenfelé. Népdalait számtalanszor

meg kellett ismételnie. A *rendőrt Tollagi* adta. Nemcsak maszkja volt eredeti, de tetszetősek voltak a kupléi is s egyikük, a *Rendnök muszáj lönni*-nek valószínűs ujrázási forradalmat idézett elő. A többiek is mind, mind igen jelesen játszottak s felesleges volna őket külön felemlitenem.

Porzsolt, a Népszínház igazgatója.

Ami előre látható volt, bekövetkezett: a *Népszínház* igazgatója továbbra is *Porzsolt Kálmán* marad. Nem akarjuk ezen a helyen a mult hét egy-két idevágó eseményét újra felszínre vetni, megelégszünk azzal a puszta ténynyel, hogy a népszínházi bizottság (érthetetlen halogatás után) a régi bérlőnek adta ki újra a színházat. Sietünk megjegyezni, hogy a választás a leghelyesebb volt.

Ha méltó képét akarnám nyújtani annak a nemes munkakörnek, amit *Porzsolt* hosszú öt éven keresztül hibátlanul betöltött, ide kellene iktatnom azt a kimerítő pontossággal megszerkesztett memorandumot, amit *Porzsolt* a pályázatra beküldött. Abból kitetszenék az a törhetlen munkakedv, hazafias ambíció, mely az új darabok megválogatásában első sorban is a hazai termékekre terjeszkedett ki s ahol csak lehetett: pártfogásba vette a fiatal írók szárnypróbálgatásait, nem riadván vissza gyakran a tetemes anyagi áldozattól, amely ilyenkor mindig az előtérbe tolakodott.

A sok léha operette helyett kaptunk néhány szép, magvas új népsziművet, s ha nélkülöztünk ilyet: jöttek a régiek új kiállításban, modernizálva. Mindenben a nemes áldozatkészség, mely nem ismer korlátokat. A műsor a legváltozatosabb képet nyújtotta. A tagok szigorú pedantériában voltak tartva s ha olykor egy-egy primadonna csekélyebb kellemetlenséget is okozott; az nem folyhatott be a színház rendszeres működésébe.

A vendégzereplések is sok jót és szépet hoztak. Fellépett *Pálmay*, ki hosszabb ideig tartó működése folytán csaknem reudes tagja volt a *Népszínháznak*, mely ezenkívül nagy súlyt fektetett arra, hogy olyan darabok is műsoron legyenek, amelyek az ifjúságot érdeklik s rája oktató hatással voltak.

Ebben a nemes munkában *Porzsolt*nak sok segítőtje és támogatója akadt. Első sorban *Fáy J. Béla*, ki a *Magyar Színháznál* való működése folytán a színi világba vágó ügyeket az utolsóig mind teljesen áttanulmányozta s tapasztalatait a *Népszínháznál* kellőképp érvényre is tudta juttatni. *Géczy, Vidor, Stoll* — ki-ki a maga munkakörében — számtalan ötletével azonosította magát *Porzsolt* és *Fáy J. Béla* feladatának szellemével. Hogy ez mindnyájuknak sikerült — bizonyítja az az egyhangú verdikt, amely újabb öt évre ítélte oda a jelen regimennek a *Népszínházat*.

URÁNIA.

Az állatok világa.
200 vetített- és 10 mozgófényképpel. Irta: **Vánca Mihály.**

Alig mult néhány napja, hogy *Radó Nápoly*-ában gyönyörködtünk s ime már is egy újabb darabhoz van szerencsénk. *Az állatok világa* bizonyára hálás téma. Óriási terület az, amelyen még a legjártasabb kutató is számos olyan jelenségekre akad, melyek előtte is teljesen ismeretlenek voltak. Az állatok világában nap-nap után támadnak újabb felfedezések; ismeretlen szárnyasok, tengeri állatok; a vadabb, lakatlanabb világországokban tett kutatások meglepő eredményei egy egészen új világításra, egy új beosztási rendszerre készítenek az állattan tudósait. Szinte lehetetlennek látszik, hogy az egész földgömb állatai valaha egy egységes ismertetés alá kerüljenek. Így is, amennyire éppen a kutatás tárgya kiterjedhet: a világ minden tája felé, végtelen az állatok világa s vérbeli tudósoknak kell annak lenni, aki arra vállalkozik, hogy ezt a temérdek anyagot, egy darabbá gyurva, egyetlen estén mutassa be a publikumnak, a színházi publikumnak, amely türelmetlen, finnyás, roppant tartózkodó s a végtelig fagyos, hideg és számitó. *Vánca* a nehéz feladatot, ha nem is oldotta meg olyaténképpen, amint a publikum várta, mindenesetre érdemes munkát végzett, s helyes tapintattal válogatta ki az állatok világából azokat a fajokat, melyek a mi megértésünkhöz közelebb esnek s jobban érdekelnek, mint azok, amelyek tán tudományos szempontból sokkalta érdekesebbek, közismereti szempontból azonban hidegen hagynak. — A három felvonás ügyesen van összeállítva. S a mi a leghelyesebb: nincs rendszerbe foglalva. Az állatok a legnagyobb összevisszaságban kerülnek a szemünk elé, tarkán, élénk kísérő sorokban. Nem kapunk száraz, unalmas természetrajzi leírást, hanem eleven, szellemes utbagazítást az állatok világában. — A tigrisvadászat pedig egyike a legszebb képesoportoknak, amit az *Uránia* valaha bemutatott. — Az egyes számokhoz tartozó zene: festőileg olvad össze a bemutatott kép hangulatával. Minden a helyén volt s *Wlassics*, ki a premièrre maga is eljött, meggyőződhetett arról, hogy a tanárok nemesak tanítani, oktatni, de szórakoztatni is tudnak s a száraz tudást össze tudják kapcsolni a hasznos pedagógiával. Ami hát rendjén is van.

TARKA SZINPAD.

Újabb programm.
Loife Fuller.

A sikeresen működő *Tarka Szinpad*nak programja két új darabbal bővült. Egy tősgyökeres magyar termékkel: a *Párisi utazással*, *Gárdonyi Géza*, a gyors népszerűsége telt író tollából; egy francia termék átdolgozásával: az *édes fészekkel*. Előbbinek magyarossága, különösen *Göre Gábor bíró ur* a fővárosban megtett tapasztalatai, melyek egy *villamos-*

kocsiról szólanak; styljének romlatlan eredetisége: élénk hatást tettek a publikumra, amely ma már az orpheumban nemcsak „látni” akar, de élvezni is egy kis igaz — művészetet. *Korteline* egy felvonásos *ütközete* pezsgős francia szellem: tele kacagni való jeletetekkel s érdekes helyzetkomikuma megérdemelné, hogy egy nagy színházban szórakoztassa a publikumot. *Faragó, Iványi s Csatai Janka* az apróságot teljes jókedvvel adták s bőségesen rászolgáltak a kitüntetésre. A *Tarka Szinpad* után *Loie Fuller* lépett fel. Ő találta fel azt a boszorkány-táncot, melyet teljes művészetre emelt. Lesznek talán olyanok, akik *Fuller* táncában nem fognak valami nagyon különösét találni, sőt roppant egyszerűnek tetszhetik a szerpentina lebegése, ám azok, akiknek kellő érzékük van e zseniális asszony művészetének megértésére: beismerhetik, hogy *Fuller* a szerpentin-táncban nem a ruhának öblös fodorgatásaival akar hatni, de hatni akar a játékkal is, mely a táncsal szoros kapcsolatban van. Ő illusztrálja a táncot. Táncra csupa érzés, csupa lelkesedés, csupa melódia. A *Barlang-táncban* mintha egy meg-rázó balladát nyújtott volna, tele csodás, titkos lidércnyomással. A *zivatar-tánc* pedig a hangulat bűbájós fokozása. Ez a tánc a vihar testbeöltése. A vihar szemünk előtt keletkezik, tornyosul és ki is tör. A villám végig cikázik *Fuller* szerpentináján, ahol bámulatos szépségű sugarak játszanak a legtarkább egymásutánban. — Egyáltalán *Loie Fuller* nem fordul az ősös hatásokhoz: ő a mélyebb művészetre törekszik, a mihez nagy talentuma el is segíti.

Elegáns férfi-ruhákat készítenek

Leitersdorfer D. és Fia

==== férfi szabók ====

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 6. szám.

Angol és skót szövetskülönlegességek

Magyar diszruhák

Jutányos árak. ===== Pontos kiszolgálás.

LOHR MÁRIA

ezelőtt KRONFUSZ.

GYÁR:

VIII., Baross-utca 85.

FIOKOK:

VI., Andrassy-ut 16. sz.

VIII., József-körút 2. sz.

IX., Kálvin-tér 9. szám.

V., Harminczad-utca 3. sz.

VI., Teréz-körút 39. sz.

Csipke vegyészeti-

tisztító- és festészeti

INTÉZETE.

A törös asszony.

Színmű egy felvonásban. =====

Irtta: SCHNITZLER ARTHUR.

Fordította: R. GY.

Olasz-renaissance-képekkel díszített kisebb terem egy tárlaton. A hátfalon egy kép, mely egy fehérbe öltözött, nagyon szép asszonyt ábrázol. Palma Vecchio modorában. A nő felemelt jobb-jában tört tart, mialatt a földre néz, mintha csak áldozatára pillantana. A terem közepén diván. Kezdetben csend, majd egy szolgáló halad át a termen. Paulina belép jobbról (elegáns prémes kabát; kezében a katalógus) keresztül megy a színen; megszemlél egy képet a baloldali falon. Néhány percre rá — belép Lénárd (elegáns fiatalember, fekete felöltőben) megáll Paulina mögött.

Személyek:

PAULINA

LÉNÁRD

REMIGIO

Lénárd:

Jó reggelt, nagyságos asszonyom!

Paulina:

(megfordul és mosolyog.)

Jó reggelt. Épen most jöttem. Kilencedik terem — igaz-e?

Lénárd:

Hogy értsem ezt?

Paulina:

Legutóbb a nyolcadik számú teremnél hagytuk félbe.

Lénárd:

Helyes. Nem gyanítottam, hogy ön ezt olyan pontosan veszi. Alig mertem hinni, hogy ma eljön.

Paulina:

Hisz megígérttem önnek.

Lénárd:

Soká maradtak még együtt tegnap este?

Paulina:

Csaknem hajnalig. Igen. Ön hamarosan elpárolgott. Kár. Sikerült este volt.

Lénárd:

Sokat ünnepelték őt.

Paulina:

Talán sajnálja?

Lénárd:

Az egész világ lábai elé borulhat — nem törődöm vele. De ön, Paulina — ön tegnap őt sokkal jobban szerette, mint valaha — ön büszke volt rá.

Paulina:

Nem volt rá okom? Nem csodálja-e őt maga is? Nem volt-e megkapva egész lelkében, nem tapsolt-e örült módon, mikor a kárpit utoljára összeesett?

Lénárd:

Ön észrevette?

Paulina:

Elég sokszor néztem ön felé.

Lénárd:

(megsókolja Paulina kezét.)

Paulina:

(gyengéden elvonja tőle a kezét.)

Nem akart-e ön ma nekem egy képet mutatni, amely állítólag roppant hasonlít hozzám?

Lénárd:

Igaz. — Ez az. Ez itt.

Paulina:

(a törös asszony előtt.)

Ez? — Kétségtelen, hogy találni rajta néhány rokonvonást.

Lénárd:

Többet annál. — Teljesen hasonlít önhöz. Eltekintve a törtől.

Paulina:

Miért „eltekintve”? (Mosolyogva.) Nem lehet tudni . . . (lapozgat a katalogusban.) Hétszázhuszonhat — „törös asszony” — ismeretlen festő — meghalt 1530 körül . . .

Lénárd:

Egészen az ön szemei.

Paulina:

Az én —? Azt akarja mondani, hogy lehetnének az én szemeim. Maradjunk még itt egy darabig, nagyon jól érzem itt magamat.

Lénárd:

Paulina —

Paulina:

Nem épen az ön kedvéért. Multkor odaát a régi németeknél és a németalföldieknél nem éreztem jól magamat . . . de itt — itt bizonyos honi érzésem támad. Több mint bizonyos, hogy ezeket az embereket már láttam valamikor. Nézze csak — milyen ismerősen tekint reám ott az az úr. (egy képre mutat a jobb oldali falon.) Nem is csodálnám, ha köszönne nekem.

Lénárd:

Bizonyára megfordult a XVI. század elején az ön házában.

Paulina:

Miért nem? Anyám Flórenczből való. Akkor-tájt szebben öltözködtek az emberek, mint manapság, amivel azonban nem foglalok állást az ön fekete felöltőjével szemben, amelyben pompásan fest.

Lénárd:

(meghajol.)

Paulina:

Mind a mellett — nem tagadhatom —

Lénárd:

Nos!

Paulina:

(mosolyogva.)

Ha ilyen öltözetben találkoztam volna önnel — akkor —

Lénárd:

Vigasztalhatatlan vagyok, hogy akkor nem lehetett szerencsém.

Paulina:

Mit tud ön? — Tán nem emlékszik rá?

Lénárd:

Biztosítom nagyságos asszonyom, azt nem felejtettem volna el.

Paulina:

(gondolkodóba esik.)

Tán csak egy szilárd elhatározásra van szükségem.

(Szünet, amely alatt egyik képről a másikra pillant.)

Lénárd:

Jól tudja, hogy ma mindenütt férjéről beszélnek.

Paulina:

(magához tér.)

Azt meghiszem.

Lénárd:

(nyomatékkal.)

És önről is.

Paulina:

(Tovább akar menni.)

Nos igen.

Lénárd:

Paulina!

Paulina:

(megint feléje fordul, szórakozottan.)

Nos, mit akar?

Lénárd:

Hogy tudta csak elviselni, Paulina?

Paulina:

(Különös mosolylyal néz rá.)

Lénárd:

Mindenki tudta a színházban: micsoda darabot játszanak. A története egyszerűen a —

Paulina:

(hirtelen félbeszakítja.)

Mária hercegnő esete — azt hiszem.

Lénárd:

Ugy hitták.

Paulina:

Igen. Hogy meri ön gyanítani, hogy egy más történet volt?

Lénárd:

Én csak azt merem hinni, amit az egész város tud. Csakkogy én valamivel többet tudok.

Paulina:

És az?

Lénárd:

Hogy tegnap volt egy pillanat, amikor ön meggyűlölte őt.

Paulina:

Kit?

Lénárd:

Azt, akire nézve ön és az ön sorsa csak annyit jelent, mint alkalom az ő szellemességének, vagy mondjuk genialitásának a megnyilatkoztatására.

(Folytatjuk.)

Kéziratok nem adatnak vissza.

Lapkiadó: a szerkesztőség.

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK MENNYETRENDJÉJE.

Érvényes 1901. október hó 1-től.

A vonatok indulása Budapest k. p. udvarról.

A vonatok érkezése Budapest k. pályaudvarra.

A vonatok indulása Budapest ny. p. udvarról.

A vonatok érkezése Budapest ny. pályaudvarra.

D e l e l ő t t		D e l e l ő t t		D e l e l ő t t		D e l e l ő t t	
Idő	A vonat neve	Idő	A vonat neve	Idő	A vonat neve	Idő	A vonat neve
6.20	V. V. Triest, N. Kamizsa, Gyulafehérvár, N.-Szeben, Kolozsvár, M.-Sziget	5.50	Isasz. Arad, Rutka, Berlin	12.05	sz. v. Czegled, Szolnok, Patota-Lippest	12.50	k. e. v. (Konstanthinápoly, Bukarest, Veretorova, Patota-Lippest, Szolnok, Czegled)
6.50	sz. v. Bécs, Graz, Kassa, Munkács, Zsigmond, Fiume, Róma	5.20	V. V. M.-Sziget, Brassó, Arad	12.15	sz. v. Nagy-Maros	5.40	sz. v. (Bukarest, Veretorova, Patota-Lippest, Szolnok, Czegled)
7.10	sz. v. Zsigmond, Fiume, Róma	5.10	sz. v. Bécs, Szeged, Szolnok	12.25	sz. v. Dorog	6.15	sz. v. Berlin, Zsolna
7.30	sz. v. Budapest, Bécs	5.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	12.35	sz. v. Páris-Csaba	6.40	sz. v. Berlin, Zsolna
7.40	sz. v. Kassa, Gyulafehérvár, Pécs	4.45	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	12.45	sz. v. Páris-Csaba	7.15	sz. v. Bukarest, Veretorova
7.50	sz. v. Budapest, Bécs	4.35	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	12.55	sz. v. Páris-Csaba	7.25	sz. v. Dorog
8.00	sz. v. Arad, Brassó	4.25	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.00	sz. v. Temesvár	7.45	sz. v. Bécs
8.10	sz. v. Kolozsvár, Brassó	4.15	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.15	sz. v. Temesvár	7.50	sz. v. Bécs
8.30	sz. v. Bécs, Graz	4.05	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.25	sz. v. Temesvár	8.15	sz. v. Bécs
8.50	sz. v. Munkács, M.-Sziget	3.55	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.35	sz. v. Temesvár	8.35	sz. v. Bécs
9.15	sz. v. Munkács, M.-Sziget	3.45	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.45	sz. v. Temesvár	9.15	sz. v. Bécs
9.35	sz. v. Rutka, Berlin	3.35	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.55	sz. v. Temesvár	10.10	sz. v. Bécs
		3.25	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.05	sz. v. Temesvár	10.55	sz. v. Bécs
		3.15	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.15	sz. v. Temesvár		
		3.05	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.25	sz. v. Temesvár		
		2.55	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.35	sz. v. Temesvár		
		2.45	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.45	sz. v. Temesvár		
		2.35	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.55	sz. v. Temesvár		
		2.25	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.05	sz. v. Temesvár		
		2.15	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.15	sz. v. Temesvár		
		2.05	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.25	sz. v. Temesvár		
		1.55	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.35	sz. v. Temesvár		
		1.45	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.45	sz. v. Temesvár		
		1.35	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.55	sz. v. Temesvár		
		1.25	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.05	sz. v. Temesvár		
		1.15	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.15	sz. v. Temesvár		
		1.05	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	6.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	6.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	6.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	6.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	6.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	6.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	7.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	7.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	7.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	7.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	7.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	7.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	8.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	8.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	8.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	8.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	8.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	8.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	9.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	9.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	9.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	9.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	9.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	9.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	10.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	10.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	10.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	10.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	10.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	10.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	11.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	11.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	11.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	11.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	11.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	11.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	12.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	12.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	12.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	12.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	12.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	12.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.00	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.10	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.20	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.30	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.40	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.50	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	1.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.00	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.10	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.20	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.30	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.40	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.50	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	2.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.00	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.10	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.20	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.30	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.40	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.50	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	3.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.00	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.10	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.20	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.30	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.40	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.50	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	4.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.00	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.10	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.20	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.25	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.30	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.35	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.40	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.45	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.50	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	5.55	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	6.00	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	6.05	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	6.10	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	6.15	sz. v. Temesvár		
		1.00	sz. v. Bécs, Szeged, Kassa	6.20	sz. v. Temesvár		
		1.00					